

Školitelský posudek na diplomovou práci Jany Koutné nazvané *Není bezúčelných procházek: Vztah chůze a filmového média*

Předkládaná diplomová práce se, jak sama studentka píše, zabývá „zkoumáním různých podob vztahu mezi fenomény chůze a filmu na úrovni média.“ Již tato úvodní věta předznamenává klady a zápory práce, o kterých bude řeč vzápětí. Text má široký záběr – nejprve sleduje chůzi jako takovou a to, jak byla a je pojmána nejrozličnějšími teoretiky, sleduje lidské tělo jako svého druhu médium (chůze), aby se postupně přesunula k médiu filmu a jeho „chození“ – a to od filmů, které chůzi rekonstruuji (i díky chůzi kameramana) až po filmy, které „chodí“. Práce se pokouší klást si otázky zejména obecného charakteru, jejichž středobodem je hlavně ta, kdo chodí, řekneme-li, že chodí film.

Téma práce se dotýká nesmírně pozoruhodného, poměrně originálního fenoménu, který je málo prozkoumaný a v myšlení o filmu zřídka artikulovaný. Zkoumání vztahu pohybu lidského těla a pohybu média filmu je podnětným příspěvkem k fenomenologii filmu, může otevírat nové perspektivy pro zkoumání afektivity, otevírat diskusi ohledně toho, zda je film (zejména) akusticko-optické médium či spíše médium tělesné, vztahovat se k haptickým kvalitám a navazovat na úvahy o filmu jako další „kůži“, kterou na sebe můžeme „oblékat“ při vstupu do fikčního světa.

To, že toto téma není až tolik zpracované však může mít i jiné důvody, než že bylo opomenuto. Ačkoli jsem sama náruživým chodcem, přesto jsem se při čtení práce nemohla zbavit přesvědčení, že film se nepokouší chodit, ale naopak – i díky své technické podstatě – plynout či „jezdit“. Stejně jako chodecký pohled splývá do tekutého, pohyblivého obrazu a není roztřesený a rytmicky segmentovaný jednotlivými kroky, tak film po okolním světě spíše „klouže“ a trhaného záznamu se dopouští pouze ve specifických případech. (Je také otázka, jak moc se dané téma vztahuje k současnému, digitálnímu filmu s jinými typy záznamu – to však nechám v tomto posudku stranou.) I proto se mi například jeví jako mnohem zásadnější přemýšlení o vztahu filmového obrazu a chodecké zkušenosti na úrovni vnímání času, o kterém píše Matthew Flanagan ve vztahu k tzv. *slow cinema*. Na rozdíl od autorky práce se tedy přikláním spíše k metaforickému vztahování se k chůzi v rámci mediálního průniku těla a filmu, což je však pouze možný bod k debatě, nikoli výtky.

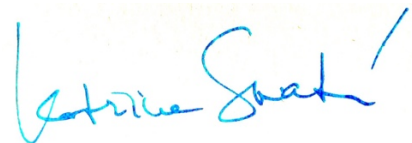
Asi největší problém práce shledávám v jisté míře eklektičnosti. Z práce se zdá, že Jana Koutná na své cestě odbornou literaturou a dějinami filmu zbystřila svou pozornost vždy, když se objevil jakýkoli náznak chození, aniž by se více zamýšlela nad tím, zda se tato chůze hodí k podpoře její argumentace a téma dostatečně rozvíjí. Často se však „chodí“ v odlišných teoretických rámcích, z jiných výchozích bodů a s odlišným cílem. Toto není v práci reflektováno, a tak vedle sebe stojí práce fenomenologické, které vedou

dialog s ideologickou kritikou a psychologickými teoriemi, raný film se prochází po boku montážní školy, současných dokumentů, klasických hollywoodských žánrových filmů, artových snímků nebo odvážných experimentů. Chápu, že poctivý chodec, sleduje po cestě vše a své zážitky vrství a kombinuje, nicméně v této práci bych uvítala větší rozvahu ve výběru koncepcí, teoretických úvah i příkladů, tedy pomalejší chůzi, nikoli úporný běh. V případě, že tato selekce neprobíhá, práce je sice přesvědčivá, ale je to dané i tím, že některý materiál je zkrátka „ohnut“ tak, aby potvrdil to, co si autorka na začátku své přímé cesty vytyčila. Není zde prostor pro polemiku, ani překvapení – největší radost chodce. I proto možná v cíli částečně chybí shrnutí, které by pomohlo odpovědět na některé ze základních otázek, spíše končíme s mapou v ruce, byť podrobnou a poctivou, otevřenou k dalším výletům a zkoumáním.

Přes výhrady, zejména k jisté míře eklektičnosti a rychlému (a tedy ne vždy domyšlenému) procesu psaní, musím ocenit práci, která za textem stojí. Diplomová práce přináší mnoho nesmírně podnětných koncepcí a teoretických úvah, dokládá to, že Jana Koutná se zdroji umí velice dobře pracovat, chápe jejich teoretické přesahy, umí je propojit s filmovým materiálem a přesným, kultivovaným a čtivým způsobem je předávat dále. S radostí jsem se seznámila s novými texty a s novým pohledem na médium filmu a diváctví, který má nesporný přínos i pro obecnější teorie médií. V práci je vidět veliký zápal a osobní zaujetí tématem, což rovněž není samozřejmostí. Bylo by skvělé, kdyby se Jana Koutná tématem chtěla zabývat i nadále, více a pomaleji ho promyslet, uvažovat o vztahu různých druhů pohybu k filmovému médiu a pokusit se o publikaci dílčího textu nebo rozpracovat jej v práci disertační.

Práci doporučuji k obhajobě, děkuji za inspirativní čtení a navrhuji známku velmi dobře, nebráním se však tomu, aby byla v závislosti na průběhu obhajoby nahrazena hodnocením výborně.

Dne 3. června, v Praze, Michli

doc. Kateřina Svatoňová, Ph.D.